

Santiago Vilanova: “Immediatament després de la independència s’han de fer referèndums sobre l’OTAN i l’energia nuclear”

written by Ramon Munné | 3 de maig de 2017

Santiago Vilanova Tané (Olot, 1947)

Periodista, escriptor i consultor ambiental. Cofundador de Els Verds- Alternativa Verda (La Bisbal d’Empordà, 1983), branca política del Moviment Ecologista Català (MEC). Ex director de “Diario de Barcelona” (1983-84), Premi Ciutat de Barcelona de Periodisme 1983. President de l’associació Una Sola Terra; membre d’ECOROPA (Network for Ecological Reflection and Action), de l’associació Journalistes-écrivains pour la Nature et l’Ecologie (JNE) i del PEN català.

Impulsor de la sectorial 3E (ecologia, energia i entorn) de l’ANC i membre del grup Constituïm, redactor d’un projecte de Constitució de la República Catalana. El seu darrer assaig “L’Estat ecològic” (Base, 2013) recull les seves propostes en aquest projecte presentat al Parlament el maig del 2016. És ponent de la secció Ecologia i Recursos naturals de l’Ateneu barcelonès.

Vas fundar el primer partit ecologista a Catalunya. Quan va ser i com era aquell partit i aquell moment històric? Quina trajectòria ha tingut aquell partit fins a l’actualitat?

La creació del partit ecologista Alternativa Verda el novembre de 1983 es va decidir en una assemblea del Moviment Ecologista

Català (MEC) a La Bisbal d'Empordà. El MEC aglutinava els grups ecologistes més actius, especialment de comarques. Es va optar per legalitzar una branca política per presentar-nos a les eleccions municipals, autonòmiques, legislatives i europees. Alternativa Verda va ser conseqüència de la voluntat del sector més polititzat del MEC. Alguns havíem començat a connectar amb els primers partits ecologistes de diferents Estats europeus, especialment Les Verts de França, Die Grünen a Alemanya Occidental i Ecology Party de Gran Bretanya. També amb Agalev i Ecolo, els respectius partits ecologistes flamenc i való. Es va produir un gran desencís entre els sectors de la societat afectats per problemes ambientals en comprovar que els partits polítics no defensaven coherentment les seves reivindicacions, especialment en el tema energètic, l'ordenació del territori i la conservació dels recursos naturals.

Durant més d'una dècada Alternativa Verda va esdevenir el primer partit extraparlamentari. Els seus millors resultats, propers al 2%, es van produir a Girona. Fins que Iniciativa per Catalunya (IC) va fer-nos una opa política hostil incorporant el genèric "verds" en el seu nom i fent propagandes electorals "ecologistes".

Ràpidament es va introduir una confusió en l'electorat sobre l'autoria dels "verds" que encara avui perdura. Les nostres relacions bilaterals amb la Internacional Verda, que vam contribuir a fundar durant la dècada dels 80, i amb al Grup Verd del Parlament Europeu van quedar bloquejades per la intervenció internacional de ICV. Els mitjans de comunicació i les seccions de política dels principals diaris mai ens van ajudar a clarificar la situació. Poc a poc vam anar perdent suport electoral, fins decidir registrar-nos també com entitat cívica sense ànim de lucre.

Els Verds-Alternativa Verda (EV-AV) es va refundar l'estiu de 1999 després del fracàs de l'opció d'alguns membres

d'Alternativa Verda de vincular-se amb coalició a IC (Josep Puig, un dels membres del consell executiu d'Alternativa Verda, va esdevenir regidor de Ciutat Sostenible durant els anys que Pasqual Maragall va ser alcalde i va redactar i fer aprovar l'Ordenança Solar). Ara EV-AV es troba en una situació de "stand way" esperant si serà o no útil refundar l'ecologia política si aconseguim un Estat propi.

Maig de 1980. Acte de cloenda de la campanya electoral de Nacionalistes d'Esquerra (1979-1980) al pavelló municipal de Girona. Jordi Carbonell, Lluís Llach (que tancava la llista per Girona) i Santiago Vilanova (que l'encapçalava).

En general, i en concret a la futura Catalunya independent, hi ha d'haver partits polítics ecologistes o l'ecologia ha de ser transversal i incorporar-se a com més partits millor?

No veig en el panorama polític català un partit que defensi un projecte clarament ecologista com tenia Alternativa Verda-MEC i té Els Verds-Alternativa Verda.

Per fer avançar de forma transversal un programa ecologista s'ha comprovat a nivell europeu que és indispensable l'existència d'un referent polític autònom dels partits tradicionals en els Parlaments i ajuntaments.

El fracàs de l' "operació verda" d'ICV i el desencís dels electors de la CUP per la seva forma de fer política , obligarà probablement a refundar l'ecologia política si aconseguim un Estat propi. L'existència d'un partit ecologista en el Parlament i en les campanyes electorals ajudaria a impulsar la transició energètica cap un model 100% renovables; una democràcia participativa en la gestió dels béns comuns naturals i una nova cultura del consum. Si Alemanya, per exemple, no hagués tingut els Die Grünen no s'hagués pogut fer un consens per tancar les nuclears amb el suport de socialdemòcrates i conservadors.

Molta part del teu ideari ecologista aplicat a Catalunya es pot trobar al llibre L'Estat Ecològic, que vas publicar el 2013. A la primera part parles de la colonització política, econòmica i tecnològica que pateix Catalunya. Com la podries resumir en els aspectes més rellevants?

"L'Estat ecològic", publicat el 2013, és una revisió ampliada de "L'econacionalisme", publicat el 1981. S'ha conservat el pròleg de Joan Oliver (Pere Quart), impagable i d'una actualitat sorprenent.

"L'econacionalisme" va ser fruit de la meva militància al moviment Nacionalistes d'Esquerra i de la campanya electoral de les autonòmiques de 1980 en les quals vaig ser candidat per la circumscripció de Girona. La llista la tancava en Lluís Llach.

"L'Estat ecològic" és conseqüència de la meva vinculació a l'Assemblea Nacional Catalana i a la sectorial 3E (ecologia, energia i entorn) que he impulsat junt amb l'amic Josep Puig, promotor de la Fira de la Terra.

La síntesi de les propostes de "L'Estat ecològic" queden reflectides en els articles específics i generalistes del projecte de Constitució republicana que el grup Constituïm vam lliurar el maig de 2016 al Parlament. Tant jo com en Josep

Puig, cofundador també d'Alternativa Verda, estem satisfets de la feina feta i d'haver introduït amb diàleg i consens els drets de l'entorn i dels béns comuns naturals en l'articulat. Desitjo que la Constitució definitiva que un dia voti el poble català contempli aquestes propostes que farien del nostre Estat un dels més ecopacifistes del planeta.

Catalunya ha patit durant el franquisme i la Transició, i amb les conseqüències de les claudicacions dels Pactos de la Moncloa de 1977, una greu colonització que ens ha anul·lat la capacitat d'autogovern. Una dependència financera que ha acabat amb el domini de l'oligarquia de més d'un 10% del PIB, i una dependència energètica del petroli, el gas i l'urani del 97%. El gas natural i el petroli comporta anualment una despesa de més de 8.000 milions d'euros, sense afegir-hi el cost de l'urani importat pels tres reactors de Vandellòs 2 i Ascó 1 i 2. I no parlem de les despeses militars derivades de formar part del complex militar-industrial i de l'OTAN (tot i que en el referèndum Catalunya va votar en contra de l'ingrés per un 53'72%, junt amb Canàries, Navarra i el País Basc). Catalunya participa també en les despeses militars espanyoles de 60 milions d'euros diaris. I si ens mantenim a l'OTAN a partir de 2024 haurem d'invertir el 2% del PIB espanyol en armament, segons exigències del Pentàgon.

Un Estat neutralista amb una estructura de defensa civil i un Institut Internacional de Pau i Treva estalviaria aquestes inversions que es podrien destinar a la regeneració de les terres contaminades i a les energies renovables.

En concret en el camp de les principals fonts energètiques (electricitat, petroli, atòmica) quines són les mancances més flagrants i en gran mesura desconegudes per molts catalans, pel que fa a les competències del govern català en l'actualitat?

Les mancances més greus són les que impedeixen poder gestionar el parc nuclear a les terres de l'Ebre i planificar una

transició energètica 100% renovables; decidir el tancament d'Ascó i Vandellòs ; com es faci el desmantellament i la gestió dels residus altament radioactius i qui ho paga.

La Generalitat no té cap competència sobre la gestió de les centrals nuclears d ' Ascó i Vandellòs, ni sobre la seva seguretat (exclusivament tasca de l ' Exèrcit i de la Guàrdia Civil).

Hi ha un conveni amb el Consejo de Seguridad Nuclear (CSN) sobre l'impacte radioactiu dels efluent produïts pel sistema de refrigeració i que s'aboquen a l'Ebre, com el triti. Però els mitjans tecnològics per fer-ho de la Generalitat són insuficients.

L'Estat català haurà de crear un Consell de Seguretat propi i independent per controlar el tancament dels reactors i garantir la seguretat del procés de desmantellament i ubicació dels residus d'alta i baixa radioactivitat generats.

L'altra mancança és no poder planificar una fiscalitat ecològica general que faci pagar als grans contaminadors, especialment energètiques i cimenteres.

Els catalans encara no hem sortit del nostre analfabetisme energètic. Però hem de denunciar que aquesta lamentable situació és també obra de la ineptitud dels nostres governants i de les seves connivències amb l'oligarquia elèctrica. Els respectius governs de la Generalitat no van (voler) crear les infraestructures per preparar la transició energètica que ara defensen. I Catalunya gaudia en els anys 70 i 80 el lideratge de les empreses solars i eòliques! Ara, som una de les autonomies més endarrerides en instal·lacions solars i eòliques! Ara, aquells mateixos polítics, esdevinguts miraculosament sobiranistes, jubilats o encara actius, ens diran que no tenim altre remei que allargar el període de vida útil dels tres reactors fins els 60 anys. Però Catalunya no pot jugar a la ruleta russa amb l'energia atòmica. Un accident

major (de classe 7) tindria un cost, segons darreres valoracions del propi sector nuclear, de 400.000 milions d'euros (equivalent al doble que costaria tancar els 58 reactors que funcionen a França). La nostra agricultura, la pesca i el turisme quedarien arruïnats per dècades i els nivells de malalties cancerígenes es dispararien. I Catalunya cauria a la fallida econòmica i ecològica!

Catalunya produeix més o menys energia elèctrica de la que consumeix, avui?

El consum energètic anual de Catalunya és de 14.550 mil tones equivalents de petroli. Només el 5% d'aquest consum prové de recursos energètics propis. Depenem, doncs, en un 95% dels recursos fòssils importats. Una aberració per un país que aspira a ser independent i autosuficient. Cert que no tenim grans reserves de petroli (com Escòcia en el Mar del Nord) a la costa (sortosament!), ni de gas natural (ens evitem l'impacte del fracking!), però disposem gratuïtament d'una radiació solar extraordinària i de molt bones zones on bufa el vent.

A Catalunya rebem directament del sol de l'ordre de 100.000 gigavats/hora dia, que representen l'energia produïda per deu centrals de gran potència funcionant durant un any.

El model energètic català és, però, hiperconsumista. Amb un pla d'estalvi i eficiència energètica concertat i responsable podríem reduir més del 25% del consum energètic actual.

En resum: El petroli representa el 47% del consum d'energia primària; el gas natural el 25%; la nuclear el 20%, proporció que puja fins el 46,8 % de l'energia elèctrica produïda; el carbó el 0,5% i les renovables+residus el 7,5%. El Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) en la definició dels reptes energètics de Catalunya en l'horitzó 2030 parla d'aquesta enorme dependència que tenim dels recursos fòssils que hem d'equilibrar amb les renovables. Ara

bé, no descarta continuar amb la nuclear. El CADS parla de “reprocessar els combustibles d’Ascó i Vandellòs per la seva reutilització a les centrals i reduir els residus generats”. Una fal·làcia!

El Consell Assessor per la Transició Nacional, integrat per experts anomenats pel president Mas, amb una majoria de personalitats pro nuclears o sotmeses per desconeixement als criteris d’experts vinculats al sector elèctric, es defineix sobre les nuclears en el seu informe sobre “L’abastament d’aigua i energia” del futur Estat català: “L’origen nuclear permet reduir la dependència respecte dels hidrocarburs. La seguretat de les centrals nuclears catalanes és bona i està millorant contínuament”. Tres afirmacions falses. L’origen nuclear ens fa dependre de l’urani importat de Rússia, Namíbia, Níger i Sud-àfrica i d’un consorci d’empreses entre els EUA i Rússia. Els incidents en les centrals catalanes són els més elevats de tot el parc nuclear segons el propi Consejo de Seguridad Nuclear (CSN) i les inversions en seguretat exigides per Euratom després de l’accident de Fukushima (els anomenats “test stress) no s’han portat totalment a terme (comporten inversions superiors als 200 milions d’euros per reactor). Iberdrola i Endesa es resisteixen a fer-les esperant amortitzar-les amb l’autorització de poder allargar el període de vida a 60 anys.

El Consell preveu tres òrgans en l’àmbit de la governança de la transició energètica: el Consell Assessor per la Transició Energètica; el Comitè Coordinador del Pacte Nacional per a la Transició Energètica i la Taula per la Transició Energètica. Si l’objectiu és que Catalunya acabi produint el 100% de l’electricitat de fonts renovables (eòlica, solar, biomassa, residus, hidràulica, geotèrmica i ,fins i tot, maremotriu) caldrà veure com es fa compatible amb allargar la nuclearització i el control de la xarxa de distribució sabent que les nuclears no es poden aturar quan tenim sobreproducció eòlica. La nuclearització impedeix la implantació de les

renovables.

Les infraestructures per abastir un Estat ecològic i desnuclearitzar-nos s'han de posar en marxa ja, sense més dilació, i preparar l'autosuficiència l'endemà de declarar la independència. O el somni de l'autosuficiència serà un miratge. I l'Estat català pel qual tant s'ha lluitat seguirà controlat per les mateixes oligarquies energètiques del franquisme i la Transició. O es construeixen les bases de nous sectors empresarials que impulsin les renovables (un sector que pot aportar un milió de nous llocs de treball) o la transició energètica serà un engany.

A la segona part del llibre exposes la proposta alternativa: l'Estat Ecològic. Quins són els principals eixos d'aquesta proposta?

El principal eix d'un Estat ecològic és evitar que els dos conceptes, "Estat" i "ecologia", siguin contradictoris. És a dir, que estiguem parlant d'un oxímoron. Un nou Estat del segle XXI ha de definir-se admetent que el repte més gran de la humanitat és mitigar el canvi climàtic i frenar la degradació de l'entorn responsable de la majoria de malalties i trastorns crònics de la qualitat de vida de la població. La pèrdua d'aquesta qualitat de vida no es pot justificar amb el creixement del PIB ni amb l'augment de llocs de treball. El cost de la degradació acaba internalitzada en l'augment del cost de la Sanitat pública o és pagada amb els estalvis de la població afectada.

En el mateix moment que un Estat admet la crisi ecològica i reconeix els drets als béns comuns naturals ha de proposar-se canviar el rumb del creixement econòmic heretat de la societat industrial; optar per un desenvolupament ecològic i un decreixement del consum. I aquest projecte només es pot portar a terme amb un canvi revolucionari del model energètic. No es pot planificar un nou país sense una informació de l'estat del seu territori físic, dels seus recursos i de les previsions

que l'impacte del canvi climàtic tindrà sobre el seu litoral, els seus cultius i l'alta muntanya on neixen els seus rius.

El model de Constitució republicana d'aquest nou Estat revelarà si realment volem un país nou, d'arrels antigues, o un model continuista com el que ens han imposat fins ara els Estats militars.

La proposta d'Estat Ecològic, a part de més respectuós amb el medi ambient, com ens permetria mantenir més la independència respecte als grans poders econòmics o polítics estrangers?

Un Estat energèticament autosuficient, com he explicat, molt especialment en el sector agrícola (tenim només un 1'5 % de la població activa treballant al camp i envellida!), podrà evitar les grans ingerències dels poders polítics i econòmics espanyols i internacionals. La globalització amb formes uniformitzadores de consum i vida ha arribat a límits insuportables i que cap democràcia parlamentària pot controlar.

L'Estat català no ha d'oferir llocs de treball en la indústria militar i s'ha de comprometre a un neutralisme actiu, especialment en la regió Mediterrània. Formar part de l'OTAN ens lliga al complex militar-industrial i a unes despeses que necessitem per reactivar l'economia ecològica que ens oferirà llocs de treball en els sectors més dinàmics i creatius: energies renovables, agricultura biològica, arquitectura bioclimàtica, gestió forestal; reciclatge; estalvi i eficiència energètica; cultura i oci; paisatgisme; turisme científic, cultural i ecològic; disseny i comunicació... No es tracta d'una "ecotopia".

Estem parlant d'una realitat que la pròpia Organització Internacional del Treball diu que oferirà més de 60 milions de llocs de treball en els propers 20 anys (actualment les energies renovables ja han creat 8,1 milions de llocs de treball al món).

Per estimular aquesta nova economia calen, però, polítics amb voluntat i capacitat. Presidents de govern ecologistes, com el cas austríac, i potser aviat a Alemanya. El futur del planeta i de Catalunya és un tema massa seriós per deixar-lo a les mans dels economistes!

Què és el “Decreixement”? Es pot començar a aplicar?

La brutal presència i domini en el cicle productiu de la robòtica condiona el model de societat i de treball. El creixement del PIB ja no és indicador de la creació de nous llocs de treball i del nivell de qualitat de vida de la població. El terme “decreixement” ha sorgit més com eslògan provocador a partir de la primera dècada del segle XXI i per replicar la manipulació dels conceptes “desenvolupament sostenible”, “creixement sostenible”, “creixement zero”, “Estat estacionari”, “economia verda”... El Programa de les Nacions Unides pel Medi Ambient (PNUMA) i determinats ideòlegs neoliberals vinculats a les institucions financeres internacionals volien salvar el creixement davant la greu crisi ecològica i planetària i van introduir aquests termes. Es tractava de diluir conceptes més profunds i coherents com “l’ecodesenvolupament” o “bioeconomia”, introduïts per entropistes i ecologistes radicals com Nicholas Georgescu-Roegen i Ivan illich, o com el de “decreixement” (utilitzat per primera vegada el 1979 per Georgescu-Roegen en l’assaig “Demain la décroissance. Entropie-écologie-économie”).

Un creixement il·limitat és incompatible amb un planeta de recursos finits. Les economies dels Estats van en direcció contrària d’aquesta realitat. El decreixement és una forma de definir un projecte de societat que abandoni el mite de creixement per seguir les lleis que marca la pròpia Naturalesa. El decreixement significa sortir del paradigma dominant “homo economicus” i optar per un sistema de vida postindustrial que no sigui depenent del recursos fòssils i del mercat global. Una societat de decreixement contempla en primer lloc el dret als béns comuns naturals formats per la

interacció de l'energia del sol amb l'aire, l'aigua, el sòl i el subsòl, la bona qualitat dels quals és indispensable perquè tots els éssers vivents que en depenen gaudeixin d'una vida plena i saludable. En una societat de decreixement tothom té el dret de captar, transformar i fer servir l'energia del sol (dret a l'autoconsum).

L'amic Serge Latouche, un altre teòric del decreixement, en estricte rigor considera que seria més convenient parlar de "a-creixement" (en analogia amb l'ús de "ateisme") més que de "de-creixement". "Els decreixentistes som com objectors del creixement", ha escrit Latouche.

Algunes de les mesures per crear les condicions del decreixement les va sintetitzar quan el vaig convidar a participar en el IX Simposi Internacional Una Sola Terra "El decreixement per salvar el planeta" el desembre de 2006:

-Retrobar una "petjada ecològica" igual o inferior a un planeta, és a dir, retornar a un nivell de producció equivalent al dels anys 60-70 (És a dir, decreixer per recuperar qualitat de vida i donar temps a la regeneració dels recursos naturals explotats).

-Internalitzar els costos de transport a través d'ecoimpostos adequats (Qui contamina paga, especialment els grans oligopolis energètics. Reconversió inevitable de la indústria automobilística. Fomentar el cotxe elèctric amb bateries solars)

-Relocalitzar les activitats (Amb una nova cultura i compromís ètic dels consumidors)

-Restaurar l'agricultura pagesa (Recuperant les terres contaminades i fomentant la reincorporació al camp de les noves generacions)

-Transformar els beneficis de la productivitat en reducció del temps de treball i en la creació d'ocupació mentre hi hagi

atur (Solidaritat laboral i creació de nous llocs de treball en el marc d'una economia ecològica).

-Impulsar la producció de béns relacionals i compartits.

-Reducir la malversació d'energia d'un factor 4 (duplicar el benestar amb la meitat dels recursos naturals utilitzats, segons informe al Club de Roma redactat per Ernst Ulrich von Weizsäcker, Amory B.Lovins i L.Hunter Lovins).

- Penalitzar fortament la despesa publicitària (Regulant l'impacte de la publicitat consumista mitjançant un codi ètic).

-Decretar una moratòria sobre la innovació tecnològica, fer un balanç seriós i reorientar la recerca científica tècnica en funció de les noves aspiracions (Els límits de la innovació no poden ser decidits per experts que treballen pels sectors industrials implicats. El principi de precaució ha de ser aplicat en el sistema productiu per garantir el dret a la salut i a l'entorn).

Ets membre del col·lectiu Constituïm que heu redactat una proposta de constitució. Fins a quin punt aquesta proposta reflexa la idea de l'Estat ecològic per a Catalunya? N'estàs satisfet del resultat?

El projecte de Constitució redactat pel grup Constituïm, a partir d'una idea inicial del jutge Santi Vidal, ha estat redactat amb una gran voluntat de consens entre els diferents experts d'ideologies socialdemòcrates, liberals, conservadores, comunistes i ecologistes. Considero que hem aconseguit introduir-hi els principals valors (amb drets i deures) del pensament ecologista modern al llarg dels 150 articles. El concepte de decreixement està també contemplat sense fer-ne esment al protegir els drets als béns comuns naturals; introduint el principi de precaució; el respecte a la "petjada ecològica" i a la "capacitat de càrrega del territori" en el moment de parlar del model econòmic de

l'Estat; del dret i accés a la informació ambiental; dels principis ètics de la Carta de la Terra... Desitjo que la Constitució definitiva que reivindiqui la societat civil i els partits polítics no facin caure aquests articles!

És preocupant, però, que tant l'ANC, com l'Òmnium Cultural i els capdavanters del Procés al definir l'Estat català parlin d'un república democràtica i social i s'oblidin de dir que ha de ser també ecològica.

Comencem malament! Potser per desinformació?

Com a ponent de la Secció d'ecologia i recursos naturals de l'Ateneu Barcelonès, quin paper té l'Ateneu en la difusió de les polítiques ecològiques?

L'Ateneu Barcelonès hauria de tenir una major rellevància social i cultural, també política a nivell de reflexionar sobre els nous moviments socials. Dels debats que organitzen les seccions, entre elles la d'Ecologia i Recursos naturals, hauria de sortir el pensament catalanista del segle XXI. Si l'Ateneu va liderar el modernismes i el noucentisme ara podria donar suport al catalanisme ecologista que proposa la nostra secció. Els debats sobre el canvi climàtic i el model d'Estat que hem fet durant el 2016 i enguany s'emmarquen en aquesta estratègia de transversalitat. Esperem que la nova Junta presidida per l'historiador Jordi Casassas ens segueixi donant suport.

També ets membre de la sectorial E3 de l'ANC. Fins a quin punt creus que cal avançar en el procés constituent abans de proclamar la independència?

L'ANC, i ho he defensat en diverses ocasions, hauria d'haver accelerat el debat sobre el país que volem. Sense por. Fent-hi participar a totes les seccions, especialment les més estratègiques.

Hem d'anar cap al referèndum o a una DUI sabent quin model d'Estat volem per la majoria de la població. Així es va fer en el referèndum escocès. Sabien perfectament com es gestionaria el petroli del Mar del Nord, quin model energètic i el futur de les bases angleses.

Els valors ecològics que hem definit en la sectorial 3E (ecologia, energia i entorn), i que hem dinamitzat amb l'amic ecologista Pep Puig, expert en energia, poden ser atractius fins i tot pels federalistes i els que pensen que seguir essent una autonomia d'Espanya viurem millor. Qui no voldria viure en un Estat català tant innovador, avançat i ecològicament equilibrat! Hem d'explicar a la població en general els deures i drets d'aquesta República i els nous valors democràtics que introdueix i que no contempla la Constitució espanyola. Crec que aquesta tasca no l'ha fet amb intensitat l'ANC ni el seu secretariat. I ho lamento. Els mesos passen volant i estem pràcticament a la vigília del referèndum o d'una DUI.

La meua opinió és que la interferència dels partits polítics sobiranistes en el Procés ha dificultat el debat.

I hem tingut l'ocasió de discutir sobre una base digna i sòlida com és el nostre projecte de Constituïm que va rebre, recordem-ho, 3.400 esmenes que vam valorar i analitzar.

Esmentes en el mateix llibre les diferents temptatives de secessió a Catalunya, expliques l'aparició de l'ANC i, en el aquest context, dius "La secessió, probablement, l'haurem d'acabar fent en el nostre Parlament, evitant el maremàgnum i el risc que pugui comportar un referèndum sobre el qual la conspiració espanyolista podria orquestrar tota mena de bandejaments". Quatre anys més tard, com valores el moment actual i la intenció de fer precisament aquest referèndum?

Les intervencions de l'Estat i dels seus serveis

d'intel·ligència, i dels poder fàctics espanyols, dels seus mitjans de comunicació i del Constitucional, per impedir el referèndum seran colossals. Conspiracions, infiltrats, mentides, manipulacions, denúncies, boicots... L'Estat fa la seva feina. Però nosaltres potser no acabem de fer ben feta la nostra. El pitjor serà no poder aprofitar la campanya electoral per fer pedagogia i donar informació als votants de com serà aquest país que aspira a ser independent.

Fa 40 anys amb l'amic Xavier Garcia i altres periodistes, vam crear el Col·lectiu de Periodistes Ecologistes de Catalunya. Ens ho reclamava la urgència de donar suport al moviment ecologista i a totes les seves accions i reivindicacions. Va ser una eina útil per aturar molts projectes contra el territori (exploracions uraníferes; explotacions de greda a la zona volcànica de la Garrotxa; urbanitzacions als aiguamolls de l'Empordà; abocaments incontrolats de residus...).

Ara, el camí cap a la independència també té un espai no cobert que són els mitjans de comunicació. La prova és la inexistència d'una sectorial de periodistes a l'ANC compromesa en vertebrar l'estratègia informativa durant el referèndum i l'endemà de la declaració d'independència.

S'haurà de produir una revolució en les redaccions dels diaris i dels canals de TV o difícilment amb la configuració actual dels mitjans podrem accedir i comunicar-nos amb la població quan es produeixi el xoc de trens. Ningú no es vol mullar sobre aquest tema. Veure alguns mitjans d'informació independentista esponsoritzats per empreses del Ibx 32 m'inquieta. Què lluny queden les aspiracions de les assemblees de redactors dels darrers anys del franquisme reclamant el control dels periodistes de la línia editorial! Ha triomfat, em pregunto, alguna revolució sense el control dels mitjans pels propis periodistes? Recordem la desestabilització que va patir la Revolució dels Clavells a Portugal.

Probablement la DUI serà inevitable.

Però en aquesta hipòtesi s'ha treballat a fons un pla B? I quin paper tindran TV3 i Catalunya Ràdio en aquell moment? Seran controlades pels periodistes o pels partits polítics sobiranistes?

En tot cas no vull imaginar-me un fracàs del Procés endegat amb tants esforços i complicitats. Seria una regressió brutal : una recaiguda , amb agreujants, a un "estat miserable i ignominiós ", com va escriure Joan Oliver (Pere Quart) en el pròleg de "L'econacionalisme".

Per acabar creus, doncs, que estem prou preparats els catalans, per al moment de l'enfrontament, del conflicte per assolir la independència?

Hi ha molts catalanes que s'han apuntat al sobiranisme per "oportunisme" i que poden acabar rectificant també per "oportunisme". Si se suspèn l'Autonomia veurem si sortiran al carrer dos milions de catalans com ho hem fet els darrers "11 de setembre". Veurem...

En el moment de la veritat, que està a punt d'arribar, insisteixo en el paper que tindran els mitjans de comunicació i qui els controli. S'hauran de donar ordres per evitar el caos o la disbauxa.

Penso que en els darrers anys hem viscut un Procés excessivament cofoi i optimista quan estàvem caminant cap un conflicte amb l'Estat espanyol d'una gravetat extrema. No podem dedicar-nos a fer "Polònies" per alienar-nos. Haurem de prendre responsabilitats personals i familiars molt serioses; un compromís radical amb els sacrificis que comportarà i les conseqüències. Hem viscut tot i la crisi política i econòmica en una societat hiperconsumista i del benestar. Aquesta realitat sociològica pot ser un handicap quan arribi el moment

del vertigen. El destí d'una Catalunya lliure, però, ja està escrit des de el 1714 en la seva carta astral, juguïn com juguïn el combat polític, amb més o menys eficàcia, espanyolistes i sobiranistes.